

en Femtedel; den var $\frac{4}{5}$, nu er den $\frac{3}{5}$ af den samlede Befolkning. Og hvor man før havde mange Folk, beskæftiger man nu færre Karle og Piger. Det ligger i Sagens Natur, at naar man i større Grad anvender Maskinkraft, som Tilfældet nu er ude paa Landet, maa Folkeholdet indskrænkes. Ligesom Arbejdskraften stødes bort fra Haandværket, naar Maskinerne komme til, saaledes medfører Udviklingen paa Landet, at Landbruget støder Folk ind til Byerne, og disse Folk ere maaske i Byen med til at lave Maskiner ud til Landet, hvorved andre Arbejdere overflødiggøres ude paa Landet. Dette, at Maskinerne tages saa stærkt i Brug i Landbruget, medfører naturligvis ogsaa, at Landbrugets Arbejdere mere og mere blive et Sæsonarbejde.

Nu ved jeg meget vel, at der blandt Landbrugere er dem, der sige: Vorherre bevare os fra at faa Arbejdskraft fra København ud paa Landet. Det er ikke saa længe siden, at derovre paa Fyn blev holdt et Landbodelegeretmøde, hvor en Direktør — man ser straks af dette, at en Landbruger er „Direktør“, hvilken Karakter Landbruget har faaet — talte om Arbejderspørgsmaalet og den sociale Udvikling. Han skal bl. a. have sagt, at han vilde betakke sig for at faa arbejdsløse fra København ud paa Landet. Og han tilføjede den Smagløshed, at de vilde ikke undvære deres Samaritaner, deres Arbejdsløhedskasser osv., det er nærmest at betragte som en Uforsømmethed mod Arbejderne, dog den skal jeg skænke ham. Men saa siger den dirigerende Greve efter at have takket for det udmærkede Foredrag, at han havde været glad ved at høre en fynsk Landmand udtale sig saaledes. Og saa vilde han, for at den hellige Stillehed, der raadede efter Foredraget, skulde være uforstyrret af profane Røster, henstille, at man ingen Diskussion fik. Der blev i denne Tale sagt mange uforskommede Ord om Arbejderne, men en Del deraf hidrørte vel fra, at vedkommende ikke forstaa Arbejdernes Kaar og Stilling. Jeg tror ikke, nogen er saa slet, at han vilde tale saaledes, hvis han forstod Arbejdernes Forhold. Jeg skriver altsaa de uforskommede Ord paa Kontoen: manglende Begreb.

Man har ikke ønsket at faa Københavns Arbejdskraft ud paa Landet, og naturligvis, nogen Ret kan vedkommende Mand have haft. Det er ikke altid de

bedste Folk, de faa derud, det vil jeg gerne indrømme. Hvis man f. Eks. satte en optisk Instrumentmager til at sprede Gødning, er det meget muligt, at han kan komme til at tage forkert fat og faa Vabler i Hænderne, eller sætter man en Skræddersvend bag Ploven, er det meget muligt, han kommer forkert fra det. Jeg tror ikke, det vil være den bedste Arbejdskraft. Men alle ere vist enige om, at det i Regelen ikke vil være Haandværkerne, der kunne søges til Arbejde paa Landet, det vil navnlig være Arbejdsmændene. Man kan vel sagtens ikke mene noget saa urimeligt som dette, at man skulde tage Folk, der ere oplærte i et Haandværk i alle deres Dage, til Landbrugsarbejde. Og det er ikke alle, der mene som denne Landmandsdirektør, særlig i Jylland tænke Folk anderledes. Om det er den gamle Modsætning mellem Fyn og Jylland, der her gjorde sig gældende, ved jeg ikke, men det er et Tilfælde, der ser ud som en Tanke, at det var den dirigerende Lensgreve fra Langeland en Glæde at høre, at det var en fynsk Landmand, der udtalte sig som anført. Som sagt, i Jylland mener man det ikke. Der var i Fjor en Delegation fra jyske Landboforeninger i København hos den daværende Konseilspræsident for at frembære Landmændenes Ønsker, der gik ud paa at faa den overflødigste Arbejdskraft fra Byerne, navnlig København, dirigeret ud paa Landet. Der faldt nogle Bemærkninger ved den Lejlighed, der vel kun skulde tages som det, de var, nemlig almindelige Høflighedserklæringer; der kom ikke noget efter. Vi havde ventet, at naar jyske Landboforeninger paa en meget demonstrativ Maade fremsatte deres Ønsker i en bestemt Retning, at man saa havde sats sig i Bevægelse for at faa disse Ønsker effektuerede, men det har det skortet paa. Det er mig bekendt, at der har været Folk i Bevægelse for at bringe de to Parter sammen, men at det ogsaa den Gang strandede paa Optagethed hos nogle af de Folk, der havde med Sagen at gøre fra Landboforeningernes Side. Nu have vi Vinter, og jeg ved ikke, om der i dette Øjeblik er saa stærk Brug for Arbejdskraft paa Landet, thi i saa Tilfælde kunde der sikkert hurtigt bringes Forbindelse til Veje mellem Landbrugere og de arbejdsløse i København og navnlig den Art arbejdsløse, som man skal have fat i. Thi, som jeg har sagt, det vil neppe hjælpe stort at dirigere Haandværkerne ud til Landbruget, det maa vel nærmest